

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

La cistella de la grossa juvenil

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Care Santos, *Lalluna.com*, premi Edebé. Xavier Bertran, *El soldat que parlava amb els cruets*, premi Barcanova. Jordi Sierra Fabra, *En un lloc anomenat guerra*, premi Abril. Carme J. Huertas, *Gent de pedra*, premi Joaquim Ruyra. Núria Pradas, *A carn, a carn!*, premi Ciutat d'Olot. Rosa M. Colom, *L'escola secreta de Madame Dudú*, premi Cifre de Colonya. Gabriel Janer Manila, *Daniel i les bruixes salvatges*, premi Bancaixa. Josep-Francesc Delgado, *Els llops de la lluna roja*, premi Ramon Muntaner. Mariano Casas, *Sabor a crim*, premi Enric Valor. David Nello, *L'aposta*, premi Columna Jove. Francesc Miralles, *Un haiku per a l'Alicia*, premi Gran Angular.

per poder contrastar parers i repartir responsabilitats, és una mala feina.

Per això l'SOS va adreçat a tots els respectats responsables de suplementos de llibres, i a tots els venerables crítics de novella del país, amb la seguretat que, ni que tinguin al·lèrgia a la novella juvenil, no els farà cap mal rastrejar en aquest àmbit per tal que, quan hagin d'adoctrinar de cara a l'aparador, sobretot ara que cada dos per tres et pregunten per la salut de la literatura infantil i juvenil arran de Harry Potter, no caiguin en l'estirabot i el tòpic, fruit de la desconeixença.

L'SOS també va adreçat als mateixos autors perquè no s'amaguin darrere el paternalisme i el complex editorial que a vegades comporta publicar en una col·lecció per a joves. I finalment l'SOS també és per als editors perquè, com ja fan molt ben fet alguns, tractin aquest àmbit amb la mateixa disposició promocional que destinen a altres llibres, en alguns casos de menys qualitat literària.

Aquests són els premis de literatura juvenil atorgats l'any passat i que entre finals del 2002 i principis del 2003 han sortit a la llum. Són també els premis més ben do-



Il·lustració de Mabel Pierola

tats d'entre els que s'atorguen a la novella juvenil en català (uns 100.000 euros en total) i, a pesar d'això, no es pot dir que se n'hagin llegit o sentit gaires crítiques en mitjans de difusió general.

Que hi pensin els que hi hagin de pensar. Perquè tanta abstinència es fa sospitosa. O bé la promoció no és l'adequada o bé l'estigma que corre per les redaccions dedicades al llibre fa que qualsevol d'aquests títols que arriba sota el segell de *literatura juvenil* sigui automàticament bandejat.

CARREGAT DE VERGONYA

Aquest és un article SOS. Carregat de vergonya i de mala consciència a la vegada. Que, en tres mesos, et caiguin al damunt els llibres d'una dotzena de premis de novella sense ni un col·lega de la competència

IMMERSOS EN LA IGNORÀNCIA

La ignorància en la qual està immersa la literatura juvenil és culpa de tots. Dels que arronsen i dels que no estiren. Dels que paguen i no manen. Dels que cobren i no es guanyen el pa amb la suor de la lectura. Dels que escriuen, publiquen i callen. I dels que llegeixen i no exigeixen que es parli del que llegeixen.

Mentrestant, n'hi ha per triar i remenar. Care Santos ha fet una recreació contemporània en versió feminista i plena d'humor del *Cyrano de Bergerac*. Xavier Bertran i Jordi Sierra Fabra tracten, en mons i circumstàncies diferents, el tema de la guerra. Carme J. Huertas grata en la història de la gent que encara viu en tribu a l'edat que s'encamina el neolític. Núria Pradas fa un salt també a la història, la del segle XVII, entre bandolers. Rosa M. Colom beu de les fonts de Victor Hugo, amb Quasimodo, Esmeralda i Nòtre Dame en un viatge des de París fins a l'Àfrica. Gabriel Janer Manila fa una denúncia de la pena de mort i s'endinsa en l'Edat Mitjana i la reflexió de la descoberta de l'amor. Josep-Francesc Delgado barreja ecologia i història en un relat centrat a la comarca del Berguedà i l'extinció del llop. Mariano Casas opta per la intriga de gènere policíac. David Nello fa una història d'amistat ambientada a la ciutat de Barcelona. I Francesc Miralles elabora una novella de desconcert adolescent amb haikus com a escapada. ¿Per on comencem? La collita fa, entre tots plegats, unes 1.600 pàgines.



Cressida Cowell, *Què hem de fer amb el nen que plora?* Il·lustracions d'Ingrid Godon. Traducció de Núria Sales. Símbol Editors. Girona, 2003. A partir de 3 anys.



Joan de Déu Prats, *Oulembe el Saurí*. Il·lustracions d'Àfrica Fanlo. Intermón Oxfam. Barcelona, 2003. A partir de 6 anys.



Jonah Winter, *La Frida*. Traducció de Marc Rubió. Il·lustracions d'Ana Juan. Santillana i Grup Promotor. Barcelona, 2003. A partir de 7 anys.

Àlbum per als més petits, però també pensat per als grans que han d'explicar un conte diari, com a mínim. Sota l'excusa de saber què cal fer quan un infant plora, el recurs de recórrer al consell dels animals fa que s'aprenquin les onomatopeies d'alguns animals.

El petit Oulembe viu a l'estepa africana. El seu pare és el saurí del poble. Ell també vol aprendre els secrets de les pluges i les aigües subterrànies. Oulembe viu una sèrie d'aventures, aprèn quan, on i com trobar aigua i descobreix que hi ha llocs on l'aigua és un bé preuat com la seva terra. Una història plena d'exotisme didàctic.

Frida Kahlo no només ha estat matèria cinematogràfica. També l'àlbum il·lustrat per als més petits serveix per recordar aquesta pintora mexicana nascuda a Coyoacán el 1907. La fascinació generada pel seu matrimoni amb Diego Rivera l'ha convertit en un dels noms mítics del segle XX.

Acidesa vital

JOSEP CÁLVEZ

CÒMIC

Ivá, *¡Cagontó! El gran libro de Ivá*. El Jueves. Barcelona, 2003.

Quan es compleixen deu anys de la mort d'Ivá, potser l'humorista més àcid de la nostra cultura popular postfranquista, El Jueves publica aquest recull amb una molt àmplia i representativa selecció de la seva obra com a autor. No oblidem els seus corrosius guions d'*Espanya Una, Grande y Libre*. A les seves pàgines podem seguir l'evolució professional començant per la poc coneguda etapa dels seus inicis. Va ser al començament dels 70 i a les revistes *Treizevents* i *Patufet* on aparegueren els seus primers personatges fixos, dels quals destacaren Mefist i Ramon. El primer tindria una segona vida com a Mefisto a les acaballes dels 80 i el segon va ser un clar precedent, pel seu tarannà antibel·licista, de las *Historias de la puta mili*.

Després de diverses col·laboracions pecuniàries amb la premsa esportiva, va iniciar amb Oscar Nebreda l'aventura de la revista humorística *El Papus*, on la seva secció *Telediario Particular* va recrear sota un prisma de crítica punyent la intensa i confusa actualitat de la



Transició a la democràcia. Però no va ser fins a l'any 1986 que inicià a la revista *El Jueves* la sèrie *Makinavaja el último chorizo* i *Historias de la puta mili*, les seves dues obres més conegudes, amb més continuïtat i en les quals Ivá va poder

desenvolupar dos universos ficticis en què la realitat entrava de la mà de la crítica costumista i sortia impulsada pels jocs amb l'absurd que l'autor prodigava. Amb elles va descriure la nostra societat des de perspectives tan clari-



ficadores com la d'un molt peculiar delinqüent casolà o bé des de la crisi que anticipava la desaparició del servei militar obligatori. I amb elles l'autor va consolidar un llenguatge col·loquial específic que va reflectir aquells mons amb els seus canvis i el seu component de degradació social; paraules, personatges i situacions que avui conserven totalment la seva força còmica.